

УДК 619:616.995.42:636.7(477.64)

Семенко О.В., к. вет. н., доцент ©

Зворигіна В.Є., студентка 5 курсу факультету ветеринарної медицини
(zvorygina90@mail.ru)

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ДЕМОДЕКОЗУ СОБАК У М. ЗАПОРІЖЖЯ

Встановлено особливості поширення, сезонність, форми клінічного прояву та породну схильність собак до демодекозу в умовах м. Запоріжжя.

Ключові слова: демодекоз, собаки, поширення, Запоріжжя

Вступ. Демодекоз – це широко розповсюджена хвороба тварин, що спричиняється кліщами роду *Demodex* (у собак - *D. canis*, *D. cornei*, *D. injai*) і характеризується локальним або генералізованим дерматитом, схудненням, виснаженням та загибеллю хворих тварин [4,7].

Досі невідомо, чи є кліщі роду *Demodex* представниками нормобіозу шкірного покриву і де проходить умовна межа між нормою і патологією. Так, в гуманній медицині встановлено, що на обличчі у людини присутні до 10 000 кліщів *Demodex folliculorum*, і тільки стан імунної системи не дозволяє кліщам посилено розмножуватись [6]. Крім того, науково не доведена передача збудника демодекозу від хворої тварини людині, проте є повідомлення, що хазяї заражаються від своїх улюбленців при безпосередньому контакті з ними [7].

Демодекоз перебігає в лускатій, пустульозній, генералізованій та ускладненій формах [8]. Найчастіше демодекозні ураження локалізуються в місцях, де шкіра еластичніша, більше складок і, відповідно, більша вогкість шкіри. Частіше вражаються голова, груди тварини [1,2]. При демодекозі різко виражена індивідуальна схильність тварини до хвороби. Вона пов'язана, перш за все, з порушенням фізіології волосяного фолікула, яке спостерігається при випадінні волосу (наприклад, при линьці), або відставанні стінок волосяного фолікула від кореня волосу (атонія шкіри) [3,5].

Окрім того, демодекоз важко піддається лікуванню. Тому виникає необхідність більш детального вивчення особливостей перебігу та оновлення арсеналу засобів боротьби з цим акарозом [6,7].

Метою наших досліджень було вивчити епізоотичну ситуацію з демодекозу собак у м. Запоріжжя, а саме: поширення, сезонну та породну динаміку захворюваності; встановити особливості клінічного перебігу хвороби; визначити біохімічні та морфологічні показники крові хворих на демодекоз собак.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проводили на базі Запорізької міської державної лікарні ветеринарної медицини та кафедри

паразитології та тропічної ветеринарії НУБіПУ. Об'єкт дослідження: собаки, хворі на демодекоз. Матеріали дослідження: глибокі зіскрібки з уражених ділянок шкіри, вміст папул та пустул, волосся з волоссяними фолікулами

Використовували загальні клінічні, паразитологічні, лабораторні, статистичні методи досліджень.

Епізоотичну ситуацію оцінювали шляхом узагальнення матеріалів за формами статистичної звітності Запорізької міської державної лікарні ветеринарної медицини (2010-2012 рр.) та результатів власних досліджень. Проаналізували захворюваність собак на демодекоз залежно від сезону року, віку та породи тварин.

Обстеження хворих собак здійснювали загальноприйнятими методами: клінічними (збір анамнезу, клінічний огляд); лабораторними (визначення біохімічних та морфологічних показників крові). Зміни шкіри тварин оцінювали візуально та пальпаторно. Враховували породу та вік тварини, локалізацію і площу ураження, характер змін шкіри, наявність та вираженість свербіжу, а також дані щодо часу виникнення і характеру перебігу хвороби.

Остаточний діагноз ставили в разі виявлення кліщів роду *Demodex* при мікроскопічному дослідженні зіскрібків шкіри (метод компресорного дослідження глибоких зіскрібків шкіри з 5% розчином гідроксиду натрію).

При дослідженні сироватки крові собак з генералізованою формою демодекозу проводили визначення вмісту загального білка – біуретовим методом; альбуміну – за реакцією з бромкрезоловим зеленим; білірубину – уніфікованим методом діазореакції; глюкози – глюкозооксидазним методом; концентрацію сечовини – уреазним методом; холестерину – за реакцією з хлорним залізом. Проводили кінетичне визначення активності ферментів у сироватці крові: аспартатамінотрансферази (АсАТ), аланінамінотрансферази (АлАТ), гамаглутамілтранспептидази (ГГТ), лужної фосфатази (ЛФ).

Результати досліджень. За період з вересня 2010р. по березень 2012р. було обстежено 583 собаки 35 порід з патологією шкірних покривів, демодекоз виявили у 124 (21,26%) випадках.

Відмічено виражену сезонність захворювання: взимку – 40 %, весною – 35 %, влітку – 13 %, восени – 12 % (рис.1). Найбільш схильними до демодекозної інвазії виявилися чистопородні собаки (80 %) у віці від 3 місяців до 3 років. При цьому мала місце неоднакова схильність до цього захворювання собак різних порід. Це залежало від стану розвитку сальних залоз, рівня загальної резистентності, тону шкіри.

Встановили, що до демодекозу найбільш сприйнятливі собаки наступних порід: ротвейлер, доберман-пінчер, німецька вівчарка, бультер'єр та піт-бультер'єр, дог, курцхаар, дратхаар – від 25 до 32,9 %; менш сприйнятливі до збудника демодекозу породи: шнауцери, московська сторожова, коллі, стафордширський тер'єр, середньоазіатська вівчарка – від 10 до 25 %; найменша ураженість збудником спостерігається у: пекінес, чорний тер'єр, ньюфаундленд, чау-чау, мастино неаполітано, боксер – від 0,5 до 10 % (рис. 3).

Хвороба частіше реєстрували у собак короткошерстних порід – 60%, рідше у довгошерстних – 40% (рис. 2)

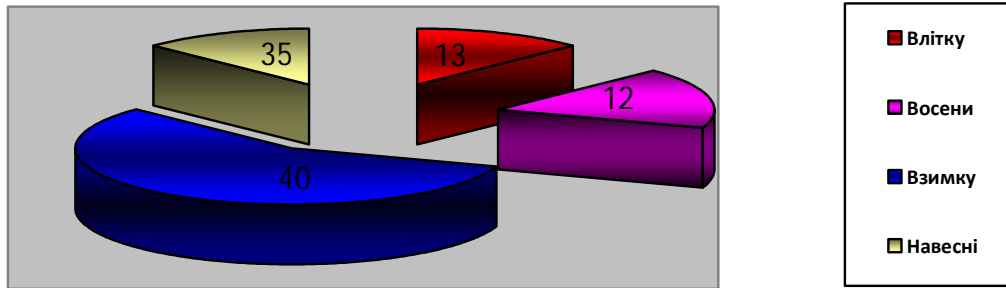

Рис.1. Сезонність демодекозу

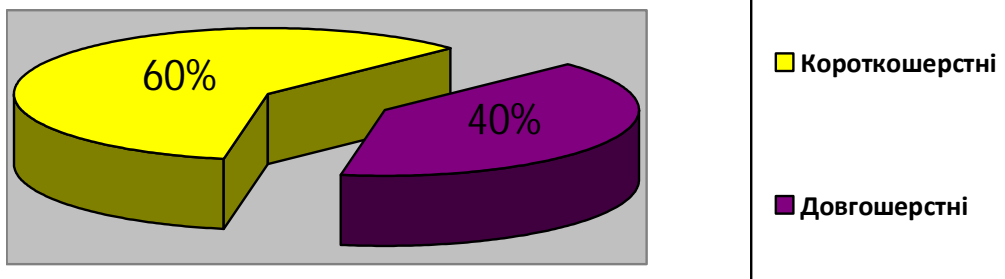

Рис.2. Враження собак демодекозом, в залежності від довжини шерстного покриву

Із 124 випадків демодекозу собак папульозну форму спостерігали у 5% тварин, ускладнену – 40%, генералізовану – 40%, лускату -15% (рис.3).

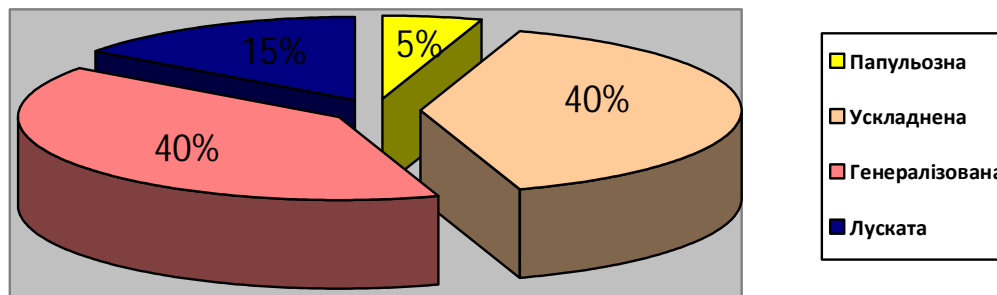

Рис. 3. Форми прояву демодекоз

При дослідженні сироватки крові собак з генералізованою формою демодекозу (рис.4) встановили зниження кількості еритроцитів в середньому до

5,0 Т/л, вмісту гемоглобіну – 100 г/л, збільшення кількості лейкоцитів до 13,12 Г/л.

Рис. 4. Генералізована форма демодекозу у собак

При вивченні біохімічних показників крові нами встановлено підвищення активності АлАт до 64,33 Од/л, АсАТ – 45,55 Од/л, що вказувало на наявність цитолітичного синдрому, пов'язаного з порушенням цілісності мембран гепатоцитів. Також спостерігали білірубінемію (загальний білірубін – 9,20 мкмоль/л), підвищення рівня холестерину (10,7 моль/л), активності лужної фосфатази ($90,92 \pm 50,0$ Од/л) та ГГТ ($15,19 \pm 2,13$ Од/л), що вказує на наявність синдрому холестази. Також спостерігали підвищення загального білку в середньому до $94,43 \pm 3,7$ г/л, альбумінів – $50,0 \pm 2,1\%$, глюкози – $8,7 \pm 1,5$ ммоль/л, сечовини – $34,6 \pm 2,1$ ммоль/л.

Висновки:

1. Демодекоз собак в м. Запоріжжя реєстрували у 21% тварин з хворобами шкіри.
2. Встановлена виражена сезонність хвороби, в основному хворобу виявляли в зимово-весняний період – 75 % випадків.
3. Основною формою прояву демодекозу є генералізована – її реєстрували у 40% собак.
4. У короткошерстних собак хворобу реєстрували частіше – 60%, порівняно з тваринами довгошерстних порід.
5. Частіше демодекоз реєстрували у чистопородних собак (80 %) в віці від 3 місяців до 3 років.

Література

1. Бароуз А.К. Демодекоз собак. Резистентні і рецидивуючі випадки демодекозу / А.К. Бароуз // Ветеринарна практика. – 2009. - №7- С.20-23.

2. Макаров В.В. Эпизоотология демодекоза собак в современных условиях / [В.В. Макаров, Ф.И. Василевич, Т.В. Муравлева и др.] // Ветеринарная практика. – 2000. – №3(10). – С. 27-35.

3. Шинкаренко А.А. Патогенез демодекоза собак / А.А. Шинкаренко, А.Ю. Гудкова // Ветеринария домашних животных. – 2005. – №6 – С. 16-19.

4. Шипстоун М. Генерализованный демодекоз у собак, клинические перспективы / М. Шипстоун // Рос. вет. Журнал. -2008. - №1- С. 33-35.

5. Шкаренко А.В. Алгоритм диагностики и лечения демодекоза собак / А.В. Шкаренко // Рос. вет. Журнал. – 2007. - №2 – С. 46-48.

6. Шустрова М.В. Демодекоз собак в условиях города/ М.В. Шустрова // Ветеринария. – 1995. - №4 – С. 30-32.

7. Chesney C.J. Short form of Demodex species mites in the dog: occurrence and measurements/ C.J. Chesney // J Small Anim Pract, 1999. – P. 40-61.

8. Scott D.W. Canine demodicosis. In Muller and Kirk's Animal Dermatology: 6th Ed./ D.W. Scott, W.H. Miller, C.E. Griffin, WB Saunders, Philadelphia. – 2001.– 231 p.

Summary

Zvorygina V.E., Semenko O.V.

FEATURES OF SPREADING OF DEMODECOSIS IN DOGS IN ZAPORIZHYA CITY

Spread, seasonality, the main manifestations of a disease and predisposition of dog breeds to demodicosis in Zaporozhya city was determined.

Key words: demodicosis, dogs, spreading, Zaporizhya City.

Рецензент – д.вет.н., професор Юськів І.Д.